

“ АГОРА 66” ООД

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ВЪРШЕЦ
ЧАСТ II: ПРОГНОЗА
ОКОНЧАТЕЛЕН ПРОЕКТ

ВЪЗЛОЖИТЕЛ: ОБЩИНА ВЪРШЕЦ

ПОДПИС:

ПРЕДСТАВЛЯВАЩ: арх Георги Митрев

ИЗПЪЛНИТЕЛ: „АГОРА 66” ООД

ПОДПИС:

ГЛ. ПРОЕКТАНТ: арх. Георги Митрев

НОМЕР НА ПЪЛНА ПРОЕКТАНТСКА ПРАВОСПОСОБНОСТ: 02477

Април, 2022 г.

ПРОЕКТАНТСКИ КОЛЕКТИВ

Ръководител на колектива	арх. Георги Митрев
Селищна мрежа и устройство на Урбанизирани територии	д-р арх. Мила Никифорова
Геология и хидрология	инж. Марта Порва
Демографски, икономически и социални анализи и прогнози	доц. д-р Юлия Спиридонова, Пенка Кирова
Културно наследство	проф. д-р арх. Росица Никифорова
Зелена система	ланд. Арх. Соника Дертлийска
Комуникационно-транспортна система	инж. Любка Николова
Водоснабдяване и канализация	инж. Антония Вълчева
Електроснабдяване	инж. Димитър Костадинов инж. Алена Атанасова
Електронни съобщения (телекомуникации)	инж. Димитър Костадинов инж. Алена Атанасова
Газоснабдяване	инж. Емил Боев
ГИС и Превенция на Риска	арх. Станчо Станчев
ГИС	инж. Алена Атанасова
Консултант	проф. д-р арх. Иван Никифоров

СЪДЪРЖАНИЕ

ЧАСТ II. ПРОГНОЗА ..... Грешка! Показалецът не е дефиниран.

1. Прогнози за демографско и социално икономическо развитие	4
1.1. Демографски прогнози на общината (2019-2035 г.)	4
1.2. Прогнози за икономическо развитие.....	9
1.3. Развитие на социалната инфраструктура.....	16
2. Устройствено развитие	19
2.1. Селищна група и туристическа зона 1	19
2.2. Селищна група и туристическа зона 2	21
2.3. Връзки между основните селищни групи и туристически зони.....	22
3. Прогноза за развитие на зелената система	23
4. Прогноза за развитие на културно историческото и природно наследство	25
4.1 Цели на опазване и развитие на КИИ.....	25
4.2. Опазване на наследството и благоустройство.....	26
4.3. КИИ като стимулатор на останалите функционални системи.	26
4.4. КИИ и съвременни информационни технологии.....	27
4.5. Режими на опазване	27
5. Прогноза за комуникационно-транспортната система	29
5.1. Републиканска пътна мрежа.....	29
5.2. Общинска пътна мрежа	29
6. Прогноза за водоснабдяване и канализация	30
6.1. Водоснабдяване	31
6.2. Канализация.....	33
7. Прогноза за електроснабдяване	36
8. Прогноза за електронни съобщения (телекомуникации)	37
9. Прогноза за газоснабдяване	38
10. Превенция на предвидими природни бедствия	38
10.1 Сеизмична опасност – земетресения	38
10.2 Радиационна авария	40
10.3 Наличие на опасни обекти, производствени аварии.....	41
10.4 Опасни хидроложки явления	41
10.5 Опасни физико-геоложки процеси и явления	43
10.6 Пожари	44
11. Баланс на територията	46

1. Прогнози за демографско и социално икономическо развитие

1.1. Демографски прогнози на общината (2019-2035 г.)

Основните документи, които са съобразени при разработването на прогнозата на населението на общината, са:

- Национална стратегия за демографско развитие на населението в Република България (2012 г.-2030 г.) - актуализирана;
- Национална концепция за пространствено развитие 2013-2025 г.;
- Национална стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012-2022 г.;
- Прогнози на НСИ за населението на страната и др.,
- Общински проекти, планове и програми за развитие на община Вършец;
- Демографско развитие на населението в общината.

Комплексният анализ на основните параметри на демографската ситуация в общината показва, че поради голямата инерционност, с която се характеризират демографските процеси, нарастване на броя на населението *от демографска гледна точка* не може да бъде обосновано в периода до 2035 г.

Направеният анализ на състоянието и тенденциите в демографското развитие на общината и населените места очертава някои основни черти, които определят насоките в развитието на населението през прогнозния период:

Първата група от демографските параметри е свързана с процесите на раждаемост, смъртност и миграция на населението:

- ниска раждаемост, поради застаряване на населението и намаляване на броя на жените във фертилна възраст, най-вече в селата;
- запазване на висока обща смъртност;
- променящ се семеен модел с увеличаващо се предпочитание към съжителство без брак (тенденция, формирана от края на миналия век);
- емиграция предимно на млади хора и семейства в активна репродуктивна и трудоспособна възраст;
- запазване на териториалните различия в демографското развитие на населените места: с най-благоприятни параметри се характеризира общинският център, селското население като цяло е с нарушени демографски параметри.

Според прогнозните разчети равнището на раждаемост ще остане под необходимото за разширено възпроизводство на населението. В резултат на това, въпреки предвиданото увеличаване на средната продължителност на живот, ще се запазят ниските нива на естествено възпроизводство. Дори положителен миграционен прираст трудно може да компенсира негативното развитие на естествените възпроизводствени процеси. В този смисъл основното реалистично решение на посочените проблеми е забавяне на негативното развитие на демографските процеси, след което да се постигне стабилизирането им в населените места на общината.

Втората група е свързана с качествените параметри на възпроизводството на населението:

- остаряване на населението и намаляване на броя на населението в активна трудоспособна възраст;
- в образователната структура на населението на общината нискообразованите млади хора са предимно сред ромската (циганската) етническа общност.

Повишаването на качествените параметри на възпроизводството на населението е основна компонента в прогнозата за демографско развитие на общината.

Като цяло, прогнозите са с хипотезен характер и отчитат динамиката на естествен и механичен прираст и очакваните тенденции в раждаемостта, смъртността, а така също и предвижданията за фертилността, заселванията и изселванията.

1.1.1. Прогноза за броя на населението в община Вършец

В съответствие с възприетия методически подход, прогнозните разчети за демографското развитие на община Вършец до 2035 г. се предлагат по определените три варианти, а именно:

- Песимистичен вариант, базиран на очакваното влияние на фактори, свързани с относително неблагоприятно развитие на социално-икономическата сфера в общината, продължаващо влошаване на демографските процеси и преобладаване на задържащите фактори за развитие на демографските процеси;
- Реалистичен, при който е заложено запазване на тенденциите от досегашното демографско, социално-икономическо и инфраструктурно развитие на община Вършец, но при благоприятно развитие и неутрализиране на част от задържащите фактори.

Важна особеност на демографската прогноза за община Вършец (и по трите варианта) е, че се залагат не много различаващи се прогнозни предвиждания за населението.

Характерно за Община Вършец е, че делът на фертилните контингенти (17.6% – 2019 г.), отрицателният естествен прираст (-13.3% – 2019 г.) и фертилността, която е под 2.2, т.е. под границата на заместване на поколенията, са по-неблагоприятни от средните параметри за страната (21.1% фертилни контингенти, -6.7% естествен

прираст, 1.58 фертилност), СЗР (18.2% фертилни контингенти, -12.6‰ естествен прираст, 1.77 фертилност) и областта (18.3% фертилни контингенти, -14.5‰ естествен прираст, 1.62 фертилност¹).

По населени места се наблюдават различия. Общинският център град Вършец е с по-благоприятни демографски параметри по отношение на възпроизводството на населението в сравнение със селското население. С най-влошени демографски показатели е населението на много малките села, които са с големи демографски загуби и с висок отрицателен прираст на населението.

Прогнозата на населението е представена в два варианта поради относително по-малкия брой на населението и малки съществени различия в прогнозирания брой на населението: песимистичен и реалистичен (таблица 1).

Таблица 1

Прогноза за броя на населението в община Вършец - 2019-2035 г. (варианти)

	Варианти					
	Песимистичен			Реалистичен		
2019 г.	2025 г.	2030 г.	2035 г.	2025 г.	2030 г.	2035 г.
6901	6650	6250	5800	6730	6550	6310

При *песимистичния вариант* се очаква населението на общината да продължи постепенно да намалява с по-малък интензитет, като към края на прогнозния период (2035 г.) да достигне 5800 д. По-нататъшното намаляване и остаряване на населението е резултат от продължителното действие на общи и специфични тенденции, предвид реалната възрастова структура, намаленият брой на жените във фертилна възраст и отрицателното естествено възпроизводство. Социално-икономическите промени през последните 2 десетилетия също допринесоха за неблагоприятните процеси във възпроизводството на населението.

При *реалистичния вариант* се предвижда по-малко намаление (6300 д. – 2035 г.). С натрупването на положителни въздействия и подобряването на средата за живот може да се очаква, че демографските процеси да се стабилизират. Независимо от стабилизирането на населението, в резултат на дълготрайното неблагоприятно развитие на демографските процеси не се очакват съществени промени във възрастовата структура. Ще се запази структурата в териториалното разпределение на населението на общината. До известна степен реалистичният вариант има оптимистичен характер.

Върху стабилизирането на демографската структура, може да се въздейства чрез създаване на нови възможности за заетост, предоставяне на достатъчно и качествени социални и културни услуги, и подобряване на средата за живеене и отдих.

¹ Данни на НСИ

1.1.2. Прогноза за населението по населени места

За целите на ОУП демографската прогноза е диференцирана по населени места. Прогнозата на населението на общината по населени места според реалистичния вариант е представена в таблица 2.

Таблица 2

Прогноза на населението в община Вършец по населени места - 2019-2035 г. (реалистичен вариант)

Населени места	2019 г.	Реалистичен вариант		
		2025 г.	2030 г.	2035 г.
Общ.Вършец	6901	6730	6550	6310
<i>Гр.Вършец</i>	<i>5444</i>	<i>5340</i>	<i>5250</i>	<i>5120</i>
<i>Села</i>	<i>1457</i>	<i>1390</i>	<i>1300</i>	<i>1190</i>
с.Горна Бела речка	53	50	45	30
с.Горно Озирово	204	195	180	170
с.Долна Бела речка	83	70	60	50
с.Долно Озирово	348	330	320	300
с.Драганица	182	170	160	150
ман.Клисурски манастир	10	10	10	10
с.Спанчевци	334	325	315	300
с.Стояново	51	45	35	20
с.Черкаски	192	180	170	160

От таблицата се вижда, че за перспективния период не се очертават съществени изменения в териториално преразпределение на населението в отделните населени места, поради голямата инерционност на демографските процеси.

1.1.3. Прогноза на населението по възрастови групи

Процесът на застаряване на населението на общината ще продължи и в перспектива. Този процес ще бъде по-слабо изразен в град Вършец, където ще запази характера си относително по-благоприятната възрастова структура. Много малките населени места се характеризират с намалени контингенти в трудоспособна възраст. В перспектива те се очертават с влошена възрастова структура.

За целите на образователната инфраструктура и за планирането на потребността от детски заведения и училища, както и за тяхната териториална локализация, се представят и прогнозни разчети за специфичните възрастови групи, които за прогнозния период не се очертава да имат съществени изменения (*таблица 3*).

Таблица 3

Прогноза на населението в община Вършец по възрастови групи 2019-2035 г.

Възрастови групи	2019 г.	Реалистичен вариант		
		2025 г.	2030 г.	2035 г.
Общо	6901	6730	6550	6310
0-14 г.	1079	1040	995	890
15-64 г.	3978	3850	3760	3730
65+	1844	1840	1795	1690
0-2 г.	371	355	330	300
3-6 г.	465	450	410	370
7-14 г.	243	235	255	220
15-18 г.	512	495	465	420

Прогнозните разчети за възрастовите групи – под, във и над трудоспособна възраст в община Вършец са следните:

Таблица 4

Прогноза на населението в община Вършец по възрастови групи (под, във и над трудоспособна възраст) - 2019-2035 г.

Варианти на прогнозата	Общ брой	Под трудо способна възраст	В трудо способна възраст	Над трудо способна възраст	Относителен дял - %		
					Под трудо способна възраст	В трудо способна възраст	Над трудо способна възраст
2019 г.							
	6901	1150	3712	2039	16.7%	53.8%	29.6%
2035 г.							
Песимистичен	5800	930	3115	1755	16.0%	53.7%	30.3%
Реалистичен	6310	1020	3395	1895	16.2%	53.8%	30.0%

Прогнозните разчети за възрастовата структура на населението по реалистичния вариант на прогнозата за община Вършец се основават на хипотезата, че броят на населението в трите основни възрастови групи ще намалее леко на фона на общото намаление (табл. 4). Този вариант на възрастовата структура се очертава като възможен в най-висока степен като се основава на сегашното състояние на естественото и механично движение на населението, което ще продължи да оказва влияние и през следващите години. Освен това, при прогнозиране броя на населението в трудоспособна възраст се отчита и очакваната промяна на възрастта за пенсиониране през този период.

По отношение на естествените възпроизводствени процеси може да се отбележи, че почти всички генерации живородени момичета, които ще формират фертилните контингенти до 2025 г., са вече родени и числеността им е известна. Около половината от тях също са родени, включващи се в състава до 2035 г. При това оценките за очакваната численост на населението на общината и населените места са голяма

вероятност. Различията между отделните варианти и параметрите на възпроизводство са в зависимост от много други фактори, в т. ч. от миграционните процеси, фертилността и социално-икономическото развитие.

1.2. Прогнози за икономическо развитие

1.2.1. Сценарии/хипотези за развитие на икономиката и система “Труд”

При формулиране на сценариите/хипотезите за икономическо развитие и функционална система “Труд” следва да се отчете влиянието на комплекс от условия и фактори. Те са свързани с:

1. устойчивото икономическо развитие на община Вършец;
2. използването на устройствени фактори за насърчаване на предприемачеството и икономиката на общината;
3. отчитането на влиянието на комплекса от фактори, под чието въздействие ще се определят и параметрите на развитието на икономиката и система “Труд”.

Икономиката на община Вършец пряко и косвено е зависима от множество вътрешни и външни фактори, които оказват влияние върху социално-икономическото и пространствено развитие на общината:

- природо-географските условия, осигуряващи ресурси за икономически дейности;
- местоположението, транспортната и инфраструктурна свързаност на общината в национален план и с други центрове на икономическо развитие;
- поминъка на живеещото в общината население, неговия предприемачески дух, наличието на квалифицирана работна ръка, изградената материално-техническа база, инфраструктура, наличните свободни терени, статут на земята и строителните режими, екологичната обстановка и други местни условия и особености;
- развитието на националната икономика, икономиката на региона, областта и съседните общини. Външните икономически условия са предпоставка не само за развитие на отделните отрасли, производства и дейности, но и за формирането на тяхната структура, резултати, тенденции и перспективи;
- подкрепата, която може да получи общината, по новите оперативни програми 2021-2027 г. и други донорски програми;
- появата на непланирани събития и кризи като “COVID-19” кризата;

Визията на Общинския план за развитие „Община Вършец - Национална марка за природен и балнеоложки туризъм, привлекателно и спокойно място за живот с устойчиво икономическо развитие и грижа за околната среда” е актуална за бъдещото

развитие на общината, както и нейното лого „Вършец- град/община на здравето” е актуална и следва да бъде подкрепена и с устройствените решения на ОУПО.

За целите на ОУПО Вършец разработените прогнози имат вариантен характер. Представени са два варианта – тенденциален и реалистичен/умерено оптимистичен. Основа на вариантите е динамиката и характера на досега протичащите процеси, както и общите тенденции и поставените стратегически цели в развитието на националната, регионалната и общинската икономика.

Вариантите се базират на следните хипотези:

Първият, тенденциален вариант на прогнозата, отчита оценката на досега протичащите процеси и тенденции в развитието на икономиката и заетостта в общината. При този вариант основната хипотеза е реализиране на умерен икономически растеж (2020-2035 г.) на основата на усвояване на потенциалите на общината, подобряване на всички видове инфраструктура, услугите, насърчаване на икономическите субекти активно да усвояват средства по европейски и национални програми, поява на нови малки и средни предприятия.

Вторият (целеви или умерено оптимистичен) вариант се базира на вероятностното доминиращо влияние на фактори, които ще оказват относително благоприятно въздействие върху развитието на икономиката, по-оптимистична прогноза за цялостното икономическо развитие на страната, целева подкрепа за развитие на икономическите единици, подобряване на елементите на техническата инфраструктура (удобен и бърз транспортен достъп, качество на съобщителните комуникации), лесно и удобно взаимодействие с елементи на пазарната инфраструктура, удобен достъп до различните елементи на социалната инфраструктура, инвестиционна активност от страна на бизнеса.

1.2.2. Прогноза за динамиката и структурата на икономиката на община Вършец

Концепцията за икономическото развитие на общината се базира на следните приоритети:

- диверсификация на местната икономика и подкрепа за индустрия, реализираща местните ресурси и сравнителни предимства с повишена ефективност и конкурентоспособност.
- развитие на туризъм, валоризиращ природното и културно наследство;
- развитие на конкурентоспособен аграрен сектор.

Основните параметри на прогнозните разчети за динамиката и секторната структура на икономиката са представени в Таблица 5 и 6:

Първият, тенденциален вариант на прогнозата, предвижда средногодишни темпове на растеж около 3-3.5% през целия прогнозен период. По отношение на структурата на производството този вариант се доближава до една рационална структура, доколкото се предполага, че пазарът сам ще насочи икономическото развитие в тази посока, още повече, че започват да се очертават подобни тенденции.

Вторият (целеви умерено оптимистичен) вариант характеризира темповете и структурата на производството, необходими за постигане на едно сравнително високо равнище на развитие. Той е разработен при условие на преобладаващо действие на фактори със стимулиращо въздействие върху развитието на общинската икономика. Реализацията на втория вариант предполага наличие на целенасочени управляващи въздействия. развитието на добре организирана инфраструктура, включително образователна инфраструктура, е стимул за икономическото развитие и повишена инвестиционна привлекателност на територията. Предвидените средногодишни темпове по този вариант са в рамките на 4.2-4.4% средногодишен растеж и структура, ориентирана към по-ефективни пропорции на секторите, отраслите и производствата.

Предвидени са по-високи темпове на развитие услугите, част от които са дейностите, свързани с развитието на туризма.

Прогнозирани са високи темпове на развитие на вторичния сектор и през двата периода, имайки предвид индустриалната насоченост в икономическото развитие предимно на град Вършец.

Таблица 5

Средногодишни темпове на нарастване на икономиката по варианти и сектори

Варианти/ Сектори	2020-2025		2026-2035	
	Тенденциален/ реалистичен	Целеви (умерено оптимистичен)	Тенденциален / реалистичен	Целеви (умерено оптимистичен)
Икономика общо	3,1%	4,2%	3,5%	4,3%
Селско и горско стопанство	3,1%	4,3%	3,3%	4,0%
Индустрия	3,1%	4.2%	3,5%	4.3%
Услуги	3,2%	4.1%	3,5%	4.4%

Прогнозираната структура на икономиката по показателя произведена продукция е ориентирана към доминиращо развитие на услугите, но при запазване на силната роля на вторичния сектор.

Таблица 6

Прогнозна структура на икономиката по основни сектори по показателя произведена продукция

	Общо	Селско, горско стопанство	Индустрия	Услуги
2015 г.	100.0%	3.2%	71.6%	25.2%
2018 г.	100.0%	2.6%	63.4%	33.9%
Тенденциален вариант				
2025 г.	100.0%	2.5%	61.6%	35.9%
2035 г.	100.0%	2.2%	60.8%	37.0%
Целеви вариант				

	Общо	Селско, горско стопанство	Индустрия	Услуги
2025 г.	100.0%	2.2%	60.9%	36.9%
2035 г.	100.0%	2.0%	58.7%	39.3%

Според прогнозните оценки по първия вариант/хипотеза на развитие вторичният сектор достига дял в общата структура на икономиката през 2025 г. 61.6%, а по втория вариант – 60.9%. Секторът на услугите, който е в основата на бъдещото реструктуриране на икономиката на страната и общината, достига прогнозни оценки по отношение на бруто продукция към 2025 г. около 35.9% и към 2035 г. - 37% при тенденциалния вариант и 36.9% и 39.3% - при целевия, при отчетена стойност за 2018 г. – 33.9%.

1.2.3. Прогнозиране на заетостта

Прогнозата на заетостта се основава на:

- прогнозите за броя на икономически активното население на общината и на коефициентите на заетост;
- броя на зетите лица в социално-икономическия и инфраструктурен комплекс на общината през периода 2015 г. - 2019 г.;
- прогнозите за динамиката и структура за развитие на икономическия комплекс на общината;

При прогнозните разчети за броя на общо зетите в община Вършец са ползвани корекционни коефициенти за реално незаетите (учащи, безработни, инвалиди и др.) от населението в трудоспособна възраст, ежедневна трудова заетост на работна сила от други общини и заетост на част от работната сила на общината в други общини. Коефициентите на икономическа активност на населението са повишени, тъй като общината и областта се отличават с едни от ниските коефициенти на икономическа активност в страната.

Особеност на пазара на труда в общината е високото равнище на безработица и относително ниската заетост в рамките на общината, като една част от работната сила осъществява трудови пътувания извън общината. В периода 2018 г.- юли 2020 г. средногодишното равнище на безработица в общината е високо – над 18%, по-високо от средното за страната (7.5% през август 2020 г.), Северозападен район (13%), и област Монтана (14.5%).

Община Вършец се характеризира с коефициент на икономическа активност 50.1% (2019 г.), като броят на икономически активните лица е 2915 души. За сравнение за страната стойностите на показателя са съответно 55.2% (икономически активни лица от населението на 15 и повече години) и 44.8% (икономически неактивни лица), за СЗР – 53.4% и 46.6%, за област Монтана – 54.7% и 45.3%.

През 2019 г. икономически неактивните лица (лицата извън работната сила) на 15 и повече навършени години в община Вършец са 2907, или 49.9% от населението на тази възраст. Част от тях се отнасят към групата на „обезкуражените лица”. Активното

поведение на пазара на труда на тези хора зависи от комплекс от фактори – икономическа ситуация, предлагане на труд, образование и квалификация, адекватна политика за активиране и др.

Неактивните лица са потенциал за увеличаване на предлагането на труд. Активирането на продължително безработните и на неактивните лица е важен приоритет на политиката на пазара на труда и се обуславя, както от необходимостта от увеличаване на работната сила за поддържане на икономическото развитие, така и от гледна точка на социалното включване. Една от групите, към които през следващите години следва да се провежда активната политика на пазара на труда, е приоритетно насочена към групата на неактивните лица. Предвижда се действията да се насочат и към безработните лица от ромски произход, които са с ниско образование и без квалификация, не са активни на пазара на труда, защото са с ниска или без пригодност за заетост и считат, че не могат да се реализират на пазара на труда.

В настоящата прогноза се приема като предпоставка възможността да се провеждат подходящи политики, насочени към неактивните, с цел тези лица да бъдат включени в заетост, като се насърчи тяхната активност и се повиши мотивацията им за заетост. Въпреки това, заложеният коефициент за икономическа активност към края на прогнозния период и по трите варианта на прогнозните разчети остава по-нисък от очаквания среден коефициент за страната, който се прогнозира в рамките на около 60%. Още веднъж следва да се подчертае, че той се планира при условия на повишена заетост и намалена безработица, както и активни политики по отношение на групата на икономически неактивни лица в общината.

Насочващи прогнозни разчети за броя на зетите лице в община Вършец по двата варианта са представени в таблици 7.

Таблица 7

Прогноза за броя на зетите лица в община Вършец (брой)

Показатели /варианти	2019 г.	2025 г. прогноза	2030 г. прогноза	2035 г. прогноза
Тенденциален вариант				
Икономически активно население	2915	2340	2220	2170
Заети лица	930	920	880	860
Целеви (умерено оптимистичен)				
Икономически активно население	2915	2700	2600	2480
Заети лица	930	1090	980	960

Маржът между отделните варианти не е голям и е изчислен при коефициент на заетост на населението в общината и извън общината (по линия на ежедневна трудова миграция) в рамките на 52-53%, която е една висока заетост отчитайки настоящата заетост в общината (33%). Като се има предвид, че се прогнозира за хоризонт – 2035 г. – това равнище на заетост е вероятно/постижимо.

И при двата варианта общината е изправена пред предизвикателството активно да разкрива нови работни места.

1.2.4 Прогнози за икономическото развитие по сектори

Инвестиционният интерес и усвоените вече терени, както и промененото предназначение на земеделски земи с цел други дейности, подсказват в какви посоки се ориентира локализацията на активности и инвестиции. С устройствените решения в ОУПО Вършец се създадат условия за реализиране на местните потенциали по цялата територия на общината по устойчив начин, а пазарната инициатива ще реши кога тези решения ще намерят своята реализация.

Предвидените устройствени решения в подкрепа на развитие на предприемачеството и икономиката на общината са дадени в т. 2.

Първичен сектор

В рамките на първичния сектор основни представители са селското и горското стопанство.

Потенциалът на земеделските земи се счита за предпоставка в развитието на общината, като един от приоритетите на общинския план за развитие е свързан с формирането на модерен аграрен сектор. Благоприятните почвено – климатични условия и традиции създават условия за силно развитие на лозята и производството на вино, зеленчукопроизводството.

Значимостта на земеделските земи за производството на селскостопански продукти, чието търсене и цени все повече ще нараства в перспектива, има и съответните устройствени аспекти. Това е и основанието устройствените решения, свързани с развитието на аграрния сектор в разглежданата територия, да предлагат максимална защита на земеделските земи и ограничения при смяната на предназначението им. В този смисъл една от задачите на ОУПО е да ограничи в разумни граници отнемането на земеделски земи за нуждите на урбанизацията и друго усвояване извън нуждите на отрасъла.

Хипотезата за развитие на аграрния сектор се гради върху допусканията за реализиране на следните мерки в перспектива:

- Да се гарантира възстановяването и запазването на терените за зеленчукопроизводство, технически култури, овощни и лозови насаждения;
- Развитие на екологично селско стопанство чрез: създаване и инвестиране в бази за екологично чисто производство (биопроизводство), в т.ч. лозови;
- Развитие на модерно планинско животновъдство, в т.ч. създаване на малки високопланински ферми.

Общият устройствен план на общината отчита интереса за развитие на селското стопанство като предвижда определянето на терени за складови дейности, съхраняване на обработваемите земи и др.

Горското стопанство е с перспективи да съхрани функциите си на горски масиви с дървопроизводителни и защитни функции. В перспектива според горскостопанския

план се предвижда да се запази структурата на горите по основни дървесни видове и по функции.

Промишленост

Промишлеността е основен динамизиращ и опорен отрасъл в малки общини като Вършец. Нейното развитие стабилизира селищната мрежа и задържа местното, особено по-младо население.

Прогнозите се ориентират към ускорено развитие на промишлеността, особено по-трудоемка промишленост, неизискваща висока квалификация на работната сила, но с добър маркетинг и позициониране на пазара. Поставя се акцент върху развитието на различни отрасли на леката промишленост като възможност за осигуряване на повече работни места.

Ще се търси въздействие и към диверсифициране на икономическите дейности, продукти и услуги на фирмите и стопанствата в отговор на променящите се потребности/търсене на пазара, така че да се подсури дългосрочната им устойчивост.

Промените във вътрешноотрасловите равнища и в продуктовете структури са свързани с развитието на нови производства и продукти, на основата на търсене на пазарно перспективни производства.

В структурата на промишленото производство ще преобладава делът на малките и микропредприятията. В преобладаващата си част сега те се характеризират с нисък размер на добавената стойност. Необходими са мерки, които да доведат до повишаване на тяхната ефективност.

Насоките за развитие на промишлеността, отчетени в работната хипотеза, са свързани с оценки на възможностите за по-нататъшното утвърждаване на промишлените функции на общинския център – гр. Вършец. Съсредоточие на промишлени активности ще продължи да бъде град Вършец. Това е продиктувано от концентрацията на население в града и по-добрата образователна и квалификационна структура на населението.

Устройствената концепция на стопанските дейности включва:

- създаване на условия за ново пространствено развитие на дейности в привлекателни за инвеститорите места;
- промени по отношение на терените за стопанска дейност. Съществуващи производствени терени, които са извън селищните граници са отредени за зони ПП. Този вид зона дава възможност за реализиране на богат спектър от обекти с най – различни функции. С това се цели да се облекчат бъдещите процедури, свързани с възможностите за реализиране на инвестиционни проекти. Предвидени са и разширения на производствените зони на Вършец и неголеми по площ нови производствени зони към селата.

Туризмът в община Вършец има потенциал да се утвърди като един от водещите сектори в местната икономика. Общината има активно отношение към развитието на туризма и го определя като много важен приоритет на своята дейност.

Основен приоритет в туризма безспорно ще бъде развитие на балнеолечението и спа-туризма, като използването на богатството от минерална вода за лечебни, профилактични, ваканционни, развлекателни цели ще затвърди значението си във Вършец. Целта е развитие на туризъм през всички сезони, утвърждаване на общината като водеща дестинация в балнеолечението и спа-туризма в национален мащаб и реализиране на общинското мото №Вършец – град на здравето”.

Същевременно, съществува потенциал за развитие на алтернативни форми на туризъм на територията на общината – културно-познавателен, селски, еко, спортен, приключенски, ловен, религиозен, фестивален и др., който стои неоползотворен. Тези форми предстои да се развият, включително чрез проучване на възможностите за включване на общината в интегрирани туристически маршрути, както и чрез формиране на местен туристически продукт, осигуряващ „разпознаваемост” на общината на туристическия пазар.

Въпреки установените традиции, отчетеното развитие и благоприятните фактори, в сектора на туризма в общината има непреодолени слабости: недобре развит туристически продукт като цяло, неразвита мрежа от фирми за услуги и доставки в туризма, недостатъчно квалифициран персонал в сферата на туристическите услуги, лошо състояние и ограничен достъп до природни и културно-исторически обекти, недобра база за настаняване.

Необходимо е подобряване на транспортния достъп до туристическите обекти, изграждане и подобряване на съпътстващата публична инфраструктура около обектите – паркинги, маркировка, информационни табла, указателни табели и др.

Други направление на дейностите в подкрепа на туризма е свързано с модернизация на съществуващи туристически обекти, създаване на екопътеки, зони за отдих и туризъм. Като важни нови обекти се предвиждат ски зона, голф игрище, атракционен парк, подробно представени в раздела за Устройствено развитие и Схемата за отдих и туризъм.

1.3. Развитие на социалната инфраструктура

Стратегическите насоки и основните параметри за развитие на социалната инфраструктура в община Вършец са представени в Общинския план за развитие на община Вършец 2014-2020 г. и в основните планови и програмни документи на общината, които отчитат специфичните местни особености и са насочени към подобряване на основните услуги за населението, равнопоставеност и осигуряване на достъп до образование, здравеопазване, култура, развлечения и спорт, услуги за децата и уязвимите групи, информационни и комуникационни услуги, както и подобряване на благоустрояването на населените места.

В основата на прогнозите за развитие на социалните дейности в периода на действие на ОУП на община Вършец се залагат съответните хипотези за развитието и устройственото планиране на социалната инфраструктура, необходима за функционирането на тези дейности.

При прогнозиране на социалната инфраструктура за срока на действие на ОУП се предлагат системният и нормативният подход за основните показатели, характеризиращи отделните подсистеми на социалната инфраструктура – образование, здравеопазване, социални дейности, култура, спорт и др. Като важен фактор за определяне на бъдещите потребности от различните видове инфраструктура е прогнозният брой на населението, което е основният потребител на услугите с изразен социален характер.

В стратегическите и планови документи за развитието на системата „Образование” е заложен стандарт за осигуряване на „класна стая за всяка паралелка”.

От нормативите в сферата на *здравеопазването*, като потребности от лекари и стоматолози в извънболничната медицинска помощ, е приет този за задължителните нормативи за обхват (пациентска листа на един общопрактикуващ лекар и стоматолог).

1.3.1. Образование

Броят и капацитетът на заведенията за предучилищно обучение и на общообразователните училища са във функционална връзка с броя на децата в съответните възрастови групи и нормативите за пълняемост на група в детските заведения и на паралелка в училищата.

Прогнозите за населението в съответните възрастови групи и по трите варианта не променят съществено техния брой в прогнозния период (*табл. 3*). При норматив за реален обхват за децата, подлежащи на предучилищно обучение (коефициент 0.95) и на ученици в общото основно образование – коефициент 0.95-0.98) и в общото средно образование (коефициент 0.83-0.85), очакваният брой на децата в детските заведения и на учениците (по реалистичния вариант) към 2035 г. ще бъде сходен с този през базисната година с неголеми отклонения.

В територията на общината съществуващите към момента детски и образователни заведения (детски градини и училища) са с капацитет достатъчен за прогнозния брой деца и ученици. Не се предвижда разкриване на нови обекти на образователната инфраструктура, а създаване на възможности за поддържане, модернизирание и обновяване на обектите на обучение и образование и прилежащите терени, което да обезпечавя благоприятна среда за обучение и възпитание на децата и учениците.

В сферата на образованието се очертават следните насоки:

- осигуряване на равен достъп до качествено образование на всички ученици, подлежащи на задължително обучение;
- създаване на подходящи условия за организиране на учебния процес;
- подобряване на материално-техническата база чрез извършване на основни и текущи ремонти, изграждане на достъпна архитектурна среда за деца и ученици с увреждания.

1.3.2. Здравеопазване

Прогнозата за потребността от лекари и стоматолози в общината се обосновава с възприетите нормативи за минималния и максималния брой на пациентската листа. И по трите варианта на прогнозата наличният брой на общопрактикуващите лекари и стоматолози е в рамките на действащите нормативи за удовлетворяване на потребностите на населението от първична извънболнична помощ.

Към прогнозният хоризонт на ОУП на община Вършец броят на общопрактикуващите лекари и стоматолози в голяма степен ще зависи от здравния статус на населението.

През прогнозния период е необходимо поддържане и подобряване на МТБ на здравните заведения и на достъпа до качествено здравеопазване и здравни услуги. Здравето е един от най-представителните показатели за нивото, начина и качеството на живот на хората и условие за възпроизводството на трудовия потенциал. Развитието на здравеопазването в общината до голяма степен е свързано с националната политика в здравна система.

1.3.3. Спорт

Аналитичните проучвания за наличните спортни обекти на територията на община Вършец показват, че като брой и площ те са в рамките действащите нормативи. Една част от тези нормативи се покриват от площните параметри на училищната спортна база.

Насоките за развитие на спортната инфраструктура са свързани с:

- модернизация на съществуващата материална база;
- ремонт и обновяване на спортните обекти в община Вършец;
- подобряване на състоянието на вече съществуващите спортни площадки за практикуване на спорт в свободното време;
- изграждане на система от вело-алеи и маршрути;
- подобряване на откритата и закритата спортна инфраструктура.

1.3.4. Култура

Недвижимото културно наследство е важен ресурс за културния живот в общината и туризма. Културният календар на общината е богат на събития, свързани както с националните празници, така и с традициите на населението. Сред основните приоритети на общината е развитието на туризма, опазването и популяризирането на културното и археологическо наследство, както и опазването на околната среда и природо-географските ресурси.

Развитието на културните институции изисква финансови ресурси за тяхното поддържане, както и експониране и опазване на културното наследство. Предвид недостигът на средства от значение са сградите и съоръженията на читалищата.

Предвижда се поддържане и реновиране на читалищата.

В сферата на културата се планира осигуряване на съответните условия за провеждане на вече утвърдените събития от културния календар на община Вършец, разширяване и разнообразяване.

1.3.5. Социални дейности

В прогнозата за развитието на социалните дейности акцент се поставя на бъдещите потребности от социална инфраструктура предназначена за задоволяване на специфични потребности на контингентите от населението в неравностойно положение – (социално слаби лица, инвалиди, лица с други увреждания и др.). Това се обуславя и от високият дял на възрастните хора, т.е. от застаряването на населението в общината, високата безработица и високият дял на ромският (циганският) етнос, сред безработните лица.

Прогнозните разчети към 2035 г., базирани на възприетите нормативи показват, че прогнозните потребности от инфраструктура на социалните дейности до голяма степен са реализирани, но има и потребности от нови обекти.

За по-доброто задоволяване на потребностите от инфраструктура свързана със социалното подпомагане е обоснована необходимостта от:

- увеличаване капацитета на Домашен социален патронаж, Обществената трапезария;
- доизграждане на достъпна обществена среда;
- увеличаване разнообразието на структурните подразделения и на техните функции и развитие на социални услуги в среда, близка до домашната за предоставяне на резидентна грижа, създаване на условия за алтернативни грижи за възрастното население.

2. Устройствено развитие

Развитието на урбанизираните територии в общината е подчинено на възприетата концепция за структура на селищната мрежа и основните туристически зони. В рамките на общината са формирани две селищни групи, които са едновременно и основни туристически зони.

2.1. Селищна група и туристическа зона 1

Селищна група и туристическа зона 1 е с център гр. Вършец и включва също селата Спанчевци, курорта Минкови бани и селата Долна бела речка и Горна бела речка. Най-съществено нарастване на урбанизираната територия се предвижда за общинския център.

Град Вършец е много малък град съгласно §1.ал.(1), т. 5 от Наредба⁷ към ЗУТ, тъй като е с население под 10 000ж. В проекта жилищното застрояване на града се запазва като преобладаващо нискоетажно. Кварталите с комплексно застрояване, които са

изградени преди повече от тридесет години имат височина на застрояване над 10м и са обособени в зони Жк. Въпреки че за тези зони са предвидени по- високи показатели на застрояване в тях практически няма възможност за изграждане на нови жилища, а единствено за благоустрояване на междублоковите пространства. Градът запазва функцията си на балнеолечебен курорт от национално значение. Основната база на общината за настаняване на туристи ще продължи да се развива във Вършец , в предвидените за тази цел курортни зони Ок. Освен терени за курортни дейности в плана са предвидени и вилни зони , които обхващат по- отдалечени, но частично застроени територии главно в посока югоизток от кв. Заножене.

Предвижданията на проекта за град Вършец включват нарастване на производствените територии в северната промишлена зона и развитие на смесена многофункционална зона в западна посока към пътя за Спанчевци, където очакванията са да се разположат както производствени , така и обществено обслужващи дейности и преди всичко търговия.

В центъра се запазва пешеходната зона и добре развитата зелена зона около Минералните бани, Слънчевата градина, Алеята на чинарите и парка.

Село Спанчевци е второто по големина и значение населено място в тази селищна група. За неговото развитие в проекта са предвидени нови жилищни зони Жм1 със занижени показатели на застрояване спрямо тези в града и нови производствени зони. В землището на селото се намират **Минкови бани** , където съществуват минерални извори, общински плаж и изградени през последните години частни туристически обекти. Проектът предвижда развитие на тази курортна зона в посока юг към планината.

Селата Долна бела речка и Горна бела речка са много красиви и благоприятни за обитаване и отдих. За съхраняване на постоянното им население и поминък в ОУП са проектирани нови жилищни зони със занижени показатели и скромни производствени зони.

Освен минералната вода и местата с туристическата инфраструктура в урбанизираните територии, в зоната са разположени редица туристически пътеки, маршрути и местности , които са обозначени в схема Отдих и туризъм към проекта.

За развитие и разнообразяване на туристическите функции на зоната и общината проектът предвижда **ски зона** по северните склонове на планинския масив Козница. Подробно решение на съоръженията и ски пистите за зоната може да се изготви със специализиран подробен устройствен план. На настоящото ниво на проектиране – ОУП на община е заложено само местоположението на зоната и съвсем условно са показани ски писти и съоръжения. В правилата и нормативите към плана е уточнено, че на територията могат да се разположат ски писти, лифтове и паркинги без възможност за изграждане на бази за настаняване на туристи. В урбанизираните територии към селищата има предвидени достатъчно възможности за изграждане на хотели и къщи за гости.

Предложение на настоящия ОУП, което цели допълване на възможностите за развлечение на туристите е отреждането за **Спорт и атракции на терен с площ около 100ха, разположен до пътя между кв. Заножене и Минкови бани**. Голяма част от този терен е залесена със специални гори, които трябва да бъдат запазени, а атракциите да се развиват в незалесените зони. Съобразно инвеститорския интерес, предпочитанията на местните жители и допълнителни проучвания в следващи проектни фази атракциите могат да включват писти за картинг и трасета за мотокрос или спортни игрища и изкуствена ски писта или други дейности, запазващи в по-голяма степен специфичния ландшафт и растителна покривка на териториите (напр.: бадминтон; биатлон; борба на трева; бягане в чували; велокрос (колхозене по пресечена местност); геокешинг; дартс; пейнтбол; паркур; петанка; спининг; спортно катерене; спортно ориентиране; стрелба с лък; теглене на въже и др. под.)

2.2. Селищна група и туристическа зона 2

Селищна група и туристическа зона 2 е с център **с. Долно Озирово** и включва също селата Стояново, Черкаски, Драганица и Горно Озирово. В перспектива е целесъобразно развитие на урбанизираната територия на с. Долно Озирово и съсредоточаване на социална инфраструктура, която да обслужва и останалите населени места от селищна група 2.

С. Долно Озирово има благоприятно разположение в близост до републиканския път и до главната урбанизационна ос за общината. В селото функционира филиал на детска градина. В същото време местоположението му в подножието на скалния масив Котля и в близост до природния парк го правят привлекателно за туризъм. Проектните предвиждания за селото включват нови производствени зони в близост до републиканския път и допълване на няколко жилищни зони за нискоетажно застрояване.

За **с. Горно Озирово** е предвидена една нова жилищна зона със занижени показатели на застрояване и скромна производствена зона в близост до пътя.

За **с. Черкаски** са предвидени нови жилищни и производствени зони в периферията, както и нова производствена зона по пътя за с. Драганица.

За **с. Драганица** е предвидена нова производствена зона в близост до общинския път.

В перспектива се очаква **развитие на туризма в тази зона** на основата на чистия планинско-равнинен климат и възможностите за селски, еко и ловен туризъм. Тези дейности могат допълнително да се подкрепят при евентуална реализация на заложения в проекта **терен за голф комплекс** от около 150ха. Теренът се намира в землището на село Черкаски, има плавен наклон и преобладаваща форма на собственост „стопанисвано от общината“. По-голямата част от територията в момента е заета от пустеещи земи, бивши лозя, а останалата представлява стопански гори, които следва да се интегрират в бъдещия комплекс, без да се премахват.

2.3. Връзки между основните селищни групи и туристически зони

Главната урбанизационна ос за общината по направлението на път III-162 от Вършец към Враца и Монтана представлява и основната връзка между двете зони. Очакванията са за засилен интерес към изграждане на нови обекти в близост до третокласния републикански път и поради това в проекта са предвидени нови производствени зони на изхода от Вършец, при разклона за с. Долно Озирово, при с. Стояново. Смесена многофункционална зона (Смф) е проектирана в близост до местност Сопово на р. Ботуня, където могат да се изградят крайпътни търговски обекти.

Значението на тази ос за развитие на туризма може допълнително да се подсили при реализация на **VELOALEЯ ПО ПОРЕЧИЕТО НА Р. БОТУНЯ**. В проектното предложение алеята започва от края на гр. Вършец, следва реката предимно по брега, който е срещуположен на третокласния автомобилен път и достига на север до местността Сопово, където туристически интерес представляват скалите в коритото на реката и 100 годишния стоманен мост. Веломаршрутът е с плавен наклон и дължина 11 км в едната посока. От него велосипедистите могат да се отклонят и по някои от слабо натоварените пътища към селата Долна и Горна Бела Речка, Долно и Горно Озирово или проектния път към голф комплекса. По този начин ще се създаде една добра възможност за нови познавателни веломаршрути и ще станат по-достъпни голяма част от природните и културни забележителности в общината.

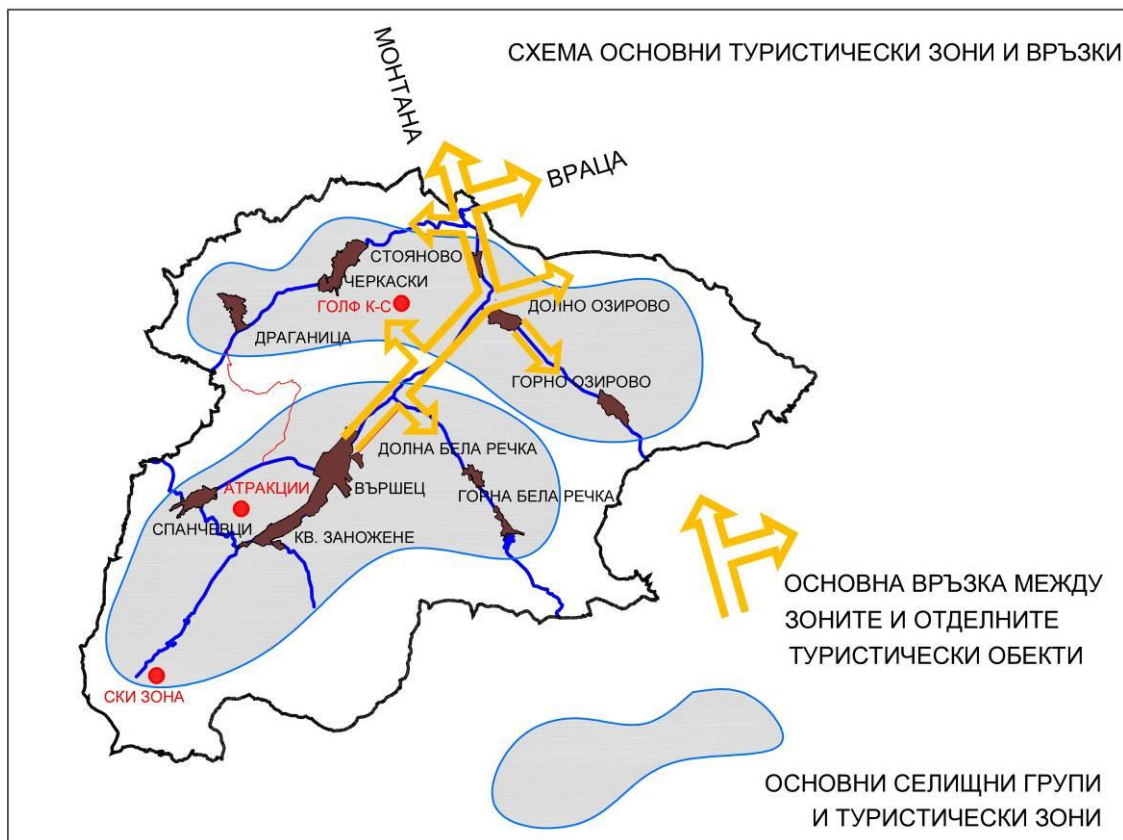

Схема на основните туристически зони и връзки

3. Прогноза за развитие на зелената система

ОУП предвижда запазване на съществуващите и отредени с регулационните планове озеленени площи за широко обществено ползване и със специфично предназначение, както и предвижда терени за нови такива.

ЗЕЛЕНИ ПЛОЩИ ЗА ШИРОКО ОБЩЕСТВЕНО ПОЛЗВАНЕ:

Зелената система се обогатява със зона за паркове и градини южно от ромската махала, която се свързва със зелените площи край коритото на река Ботуня, минаваща през града.

Под превантивна защита, за запазване на културното градинско-парково наследство от началото на миналия век се поставят „Слънчевата градина с Крайградския парк и Алеята на чинарите“.

ОЗЕЛЕНЕНИ ПЛОЩИ СЪС СПЕЦИФИЧНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ :

Гробищни паркове:

ОУПО отрежда терен за разширение на гробищния парк на града, с част от ПИ 12961.51.121 по КК и КР на гр. Вършец от 2008г. с площ от 25 296 м², както и разширение на гробищния парк в кв. Заножене, в ПИ 12961.28.274 с площ 3386м².

Отрежда се и терен за разширение на гробищният парк в с. Горно Оризово

Защитно озеленяване /Защитни пояси/

ОУПО определя зони за защитни зелени пояси между новоотредените производствените зони и териториите за обитание, с оглед осигуряване на добри здравно-хигиенни условия. Забранява се строителството в терените за защитно озеленяване, а достъпът до имотите през поясите се регламентира с ПУП.

ГОРИ:

Управлението, опазването и използването им се съобразява с:

- предвижданията на Горскостопанския план и конкретните горскостопански мероприятия,
- с плановете за управление на защитени територии и зони,
- залегналите в Правилата и нормативите към ОУПО мерки за горите, попадащи в устройствени зони.

ЛАНДШАФТ, ЛАНДШАФТНОУСТРОЙСТВЕНИ МЕРОПРИЯТИЯ И ЕСТЕТИЧЕСКО ОФОРМЯНЕ:

"Ландшафт" е територия, специфичният облик и елементите на която са възникнали в резултат на действия и взаимодействия между природни и/или човешки фактори

Ландшафтът като природен компонент, влияе на дейността на човека, неговите трудови занимания, отдиha, както е и основа за идентичност на групи хора. Има важна роля в

културната, екологична и социална сфера и може да влияе на демографията и трудовата заетост.

От друга страна човекът в своята дейност, свързана с развитието в земеделието, горското стопанство, индустрията, добива на минерали, регионалното и градското планиране, транспорта, инфраструктурата, туризма и отдиха, в много случаи трансформира ландшафта.

Тези взаимодействия – човек-ландшафт определят и двата основни типа ландшафт: природен и антропогенен.

ПРИРОДНИ ЛАНДШАФТИ:

Географското местоположение на Община Вършец, определя нейният разнообразен, природен ландшафт – равнинен, нископланински и хълмист в пределите на Западна Стара планина и Западния Предбалкан.

Ландшафт на равнинните земеделски територии:

Характерен е за земеделските, обработваеми земи в равнинната част на Общината, където са разположени обработваемите земи, заети с зърнено-житните култури – пшеница, ечемик, царевица, овес, както и маслодаен слънчоглед, като техническа култура.

Горски ландшафт:

Опазването на горският ландшафт е пряко свързано с деликатната, регламентирана намеса и правилното и навременно провеждане на горскостопанските мероприятия. Така горите ще изпълняват пълноценно стопанските си, рекреационните, защитни, екологични и естетическите функции.

При оформянето на крайнините на горите и ландшафтно-устройствените дейности около пътищата, преминаващи през и покрай горски участъци е важно запазване в максимална степен на естествения облик на горските ландшафти, чрез внасяне на подходящите за мястото растителни видове, залегнали в Горскостопанския план, в произволно групиране, следвайки конфигурацията на терена. В определени панорамни участъци по трасетата на пътищата, да се създават акценти от естествени, местни, растителни видове, в контрастни на общия фон цветове /есенно обагрени листа, красив цъфтеж, хабитус и т.н./

Речен ландшафт и край водните басейни:

Поречието на река „Ботуня“ е разнообразно и живописно. През дълбоката залесена долина след извора, източно от връх Тодорини кукли, по пътя си към котловината на Вършец, докато се разлее в широка долина край село Стояново. Северно от селото, след язовир Сопово реката е изваяла интересни, с причудливи форми скални блокове.

Речните ландшафти като естествени "зелени коридори", осигуряват непрекъснатост и връзка между зелените зони и увеличават възможностите за активна аерация. Благоприятстват локалните миграции на животинските видове. Създават добър

микроклимът за отдих и риболов сред естествена природна среда, съчетаваща прохладата на водата и гората.

Планът предвижда опазване на водните течения и деретата, чрез запазване на физическите им структури, както и вегетативната изграденост по протежение на водните течения. При нарушени участъци от антропогенно въздействие и естествени деструктивни процеси, следва да се провеждат мероприятия за възстановяване, а именно:

- подобряването на речната морфология, в пряка връзка с възстановяване и опазване на естествената крайречна растителност
- периодично почистване на речните корита от паднали дървета и наноси

УРБАНИЗИРАН ЛАНДШАФТ- ЛАНДШАФТ НА НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА

Характерният облик на селищните ландшафти се съхранява чрез въвеждане на правила и нормативи за застрояване на урбанизираните територии.

За пълноценна изява на природния ландшафт, в близост до урбанизираните територии, ползвани от човека за отдих и труд, човешката намеса трябва да бъде пестелива. Да се ползват даденостите без да се нарушава топография, растителен и животински свят.

4. Прогноза за развитие на културно историческото и природно наследство

ОУП на община Вършец включва разкриване, документиране и разработване на концепция за опазване и социализация на богатото културно наследство, което е представено от археологически, исторически, художествени, архитектурно-строителни паметници, нематериално културно наследство (народни традиции, легенди и културни обичаи), мемориални паметници, както и от природни ценности. Тези дейности следват общоприетото разбиране за задължение на всяко поколение да се грижи за културното наследство и да го предаде в добро състояние на следващите поколения.

4.1 Цели на опазване и развитие на КИН

Съвременните тенденции в опазване, използване, управление на КИН са задължителни и от концептуална гледна точка и включват: обогатяване на представите за културно наследство; промяна на методите за опазване и използване на КИН; промяна на системите за управление; промяна на геокултурния контекст.

Оттук и Целите за опазване и развитие на КИН са:

- Дефиниране на системата “КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО”;
- Интегрирана консервация;
- Използване на културното наследство като източник за стимулиране на всички функционални системи.

Общият брой ценности е 59 с превес на архитектурно-строителните обекти. Малкият брой на обектите е съпроводен с качество и научна стойност на някои от тях:

- Балнеологичният комплекс от Стара и Нова бани, Царското казино заедно с прилежащия парк е уникално за България съчетание на ценности;
- Конкретни единични архитектурно-строителните ценности;
- Потенциал на уникалното плиоценско находище за обогатяване на интерес към наследството.

4.2. Опазване на наследството и благоустройство

Връзката между опазването на наследството и благоустройството на териториите е най-съществен принцип на настоящия ОУПО. Елементите на интегрирана консервация включват: Създаване на условия за цялостни археологически проучвания; Допълваща идентификация и регистрация; Изграждане на информационна система за КИН; Синтезиране на общ консервационен план с предвидени инвестиционни планове за КИН; Създаване на устройствени режими и правила и норми.

4.3. КИН като стимулатор на останалите функционални системи.

Ефективното опазване, управление и използване на КИН е важен ресурс за подобрения в системите на труд, обитаване, отдих и туризъм. Тук се включват:

- Съхраняване и използване на традиционната среда за труд, стимулиране на традиционни занаяти и земеползване, селски туризъм;
- Съхраняване и използване на традиционната жилищна среда, комбинирана с условия за отдих, с повишаване качеството на живот и условия за диференциран стандарт на обитаване;
- Обогатяване на системата отдих/туризъм чрез мрежа от културни маршрути и устройство на културните пейзажи. За стартиране на процедура за даване на статут на „културен пейзаж“, трябва да се възложи изработване на ПУП;
- В пандемичната криза от 2020–2021г. сферата на туризма търси **ново брандиране**, адекватно на извънредната социална и икономическа стагнация и едновременно на дигиталното настояще и особено на дигиталното бъдеще. Културното и природно наследство на община Вършец имат сериозен потенциал във формирането на търсената и необходима нова стратегия/бренд на туризма и отдиha.

С. Долно Озирово със скален масив Котля. Източник: <https://stantorlak.wordpress.com/>

4.4. КИН и съвременни информационни технологии

Ценност на съвремието ни е приложението на **съвременните информационни технологии** при идентификацията, опазването и устойчивото използване на културните и природни ценности и културни пейзажи.

В настоящия проект чрез векторната картография на ГИС с реални координати се използват широките възможности за интегриране на бази от данни, разслояване на информацията по зададени критерии, създаване на симулации, които отчитат времевия и пространствен аспект на елементите на културното и природно наследство.

Тук се съдържат съответно и възможностите за ефективно управление и социализиране на КИН. Съвременните форми за експозиция се основават на ефективно приложение на нови технологии (лазерен светлинен дизайн, 3d mapping, аудио и видео програми).

4.5. Режими на опазване

Режимите за опазване на Община Вършец следват целите на интегрираната консервация:

- консервация на паметниците, архитектурните ансамбли и обектите чрез постановленията за опазване, мерките за материална консервация на изграждащите ги елементи, операциите по реставрация и експониране;

5. Прогноза за комуникационно-транспортната система

5.1. Републиканска пътна мрежа

Републиканската пътна мрежа е добре ситуирана, като позволява бърз достъп до общинския център и областния град. Третокласната пътна мрежа не е натоварена с транзитни товарни потоци и не се налага изграждане на обходи на населените места с изключение на гр. Вършец, където трасето на третокласния път III-812 преминава през централната част на града. Настоящият проект предлага изместване трасето на Републикански път III-812 по улици „Янко Сакъзов” и „Цар Симеон”, след тяхната реконструкция и благоустрояване от община Вършец, като по този начин централната градска част ще се освободи от транзитното движение. Проблем за общината е недоброто състояние на пътищата от Републиканската пътна мрежа. Инвестициите през следващите години трябва да се насочат към реконструкция и рехабилитация на участъците, при които пътната настилка е в лошо състояние. Това се отнася в най-голяма степен за път III-162.

Съществено влияние за развитието на община Вършец, като туристическа дестинация, ще окаже изграждането на скоростния път Видин – Ботевград, което ще подобри транспортните връзки на общината с останалата част на страната и чужбина.

5.2. Общинска пътна мрежа

В община Вършец няма населени места без осигурен транспортен достъп. Тъй като обслужването на населението е съсредоточено в общинския център, поддържането на пътната мрежа в добро състояние следва да е сред основните приоритети на общинското ръководство. Основно инвестициите следва да се насочат към реконструкция и рехабилитация на съществуващата пътна инфраструктура. Необходими са значителни средства за да се осигури сигурност и комфорт на пътуванията съгласно европейските стандарти. Това се отнася за всички елементи на пътя: габарит, настилки, укрепителни и отводнителни съоръжения, хоризонтална и вертикална сигнализация. В проекта е предвидено доизграждане с трайна настилка на част от път MON1092 между кв. „Заножене” и с. Спанчевци от км 3+500 до км 5+000. По всички пътища от общинската пътна мрежа през последните години е извършвана реконструкция/рехабилитация. Изключение са път MON3095 и път MON3098, при които настилката е в лошо състояние. Необходимо е бъдещи инвестиции да се насочат към тяхната реконструкция/рехабилитация. Особено внимание следва да се обърне на MON1090 в участъците, където пътната настилка е в лошо състояние. Без MON1090 и MON1091 всички останали пътища се нуждаят от ремонт на съоръженията. Перспективата за бъдещото развитие на община Вършец, като туристическа дестинация, изисква осигуряване на качествен транспортен достъп до туристическите обекти, както и необходимата транспортна инфраструктура около тях. В проекта се предлагат следните нови пътни връзки:

- Пътна връзка между селата Черкаски и Пърличево, с дължина 4.1 км, която ще осигури по-бърз достъп до областния център.
- Пътна връзка между с. Драганица и гр. Вършец, с дължина 6.7 км, която значително ще съкрати пътя до общинския център.
- Две пътни връзки до новото голф игрище от път III-812 и от път MON1091. Общата им дължина е 2.8 км.

Новите пътни връзки са предвидени по трасета на съществуващи полски и горски пътища.

Връзката с РПМ следва да се осъществи от община Вършец след съгласуване с АПИ.

6. Прогноза за водоснабдяване и канализация

В съответствие с възприетата методология, и изискванията на ОУП на община Вършец, прогнозните разчети, касаещи перспективното развитие се представя с два варианта на отделните прогнози поради относително по-малкия брой на населението и малки съществени различия в прогнозирания брой на населението: песимистичен и реалистичен

Прогнозните разчети по всеки един от предлаганите варианти, отчитат изискванията на етапния подход. Възприет е междинен етап – 2030 г. и хоризонт на действие на ОУП - 2035 г

Изградената водопроводна мрежа обхваща цялото население на общината. Наблюдаваната тенденция на намаление на населението. Съществуващият капацитет на изградените мрежи, като цяло задоволяват нуждата на обслужваното население. В същото време, се отчитат големи загуби на вода независимо че има подмяна на част от водопроводната мрежа. Това налага извода, че инвестициите приоритетно следва да се насочат към доставяне на качествена вода до консуматорите, намаляване на загубите и увеличаване на енергийната ефективност в сектора на водоснабдяването и към увеличаване на свързаността на населението с канализационните системи и ПСОВ в сектора на канализацията

Посредством инструментите на ОУПО, в прогнозната част на Предварителния проект, предлага:

- Подобряване на водоснабдителната инфраструктура;
- Подобряване на канализационна система;
- Предвижда локални пречиствателни съоръжения в селищата с частично изградени канализации, както и при възможно финансиране и в останалите по големи селища.

При разработване на последващите подробни устройствени планове е необходимо да се предвиди реконструкция на разпределителните мрежи в населените места чрез подмяна на съществуващите с тръби с подходящи параметри.

Общият устройствен план на община Вършец, по отношение на В и К развитието съвпада и стъпва на предвижданията в Регионалния генерален план. Разглеждат се програмите за гр. Вършец като населено място от 2000 до 10000ЕЖ и необходими мерки по компонент водоснабдяване за ВС, в които попадат агломерации под 2000 ЕЖ и населени места над 50 жители.

Перспективите за община Вършец са свързани с развитие на туризма, както и с цялостно подобряване на условията за обитаване и съхраняване на природната среда. В тази връзка се предвиждат нови устройствени зони в тази посока около гр. Вършец и селата в общината. ОУП на град Вършец предлага развитие на туристически зони, производствените зони, спортни терени, селското и горско стопанство.

6.1. Водоснабдяване

Основен проблем с водоснабдяването в община Вършец е прекъсването на водоподаването, вследствие на аварията по довеждащите водопроводи, което води до несъответствие с Директива 98/83/ЕО, поради неосигуряване на водни количества за питейно-битови нужди със съответното качество и количество.

6.1.1.МЕРКИ

За отстраняване на проблема са предвидени следните мерки:

Краткосрочни мерки

- Въвеждане на система за географски база данни (ГИС) за администриране и управление на топографски и технически данни; подобряване на SCADA системата, създаване на нови измервателни точки; изграждане на санитарно-охранителни зони(СОЗ) около повърхностни водоизточници (речни водохващания); инсталиране на нови съоръжения за обеззаразяване на водата за малките населени места
- Реконструкция на всички главни водопроводи от водоизточници група „Орлощица”, „Крушечка бара”, „Зеленидел”, „Тодорини кукли” и речно водохващане „Чегурил”.
- Изграждане на модулни пясъчни филтри за пречистване на повърхностните води от водоизточник група „Крушечка бара” и „Зелени дел”, и „Тодорини кули“
- Изграждане на пречиствателните съоръжения за речните водохващания подаващи вода към гр. Вършец, с. Горно Озирово, с. Спанчевци, Клисурски манастир и „ВиК” - Берковица и обеззаразяване на питейната вода
- През периода 2022-2026 г се предвижда въвеждане на зони с контролиране и измерване на постъпващото и изразходено водно количество по водомери на вход и водомери на СВО с цел своевременно установяване на течове и намаляване загубите на вода.

- През новия регулаторен период на бизнес плана на дружеството са предвидени средства за изготвяне проекти за учредяване на СОЗ за водоизточниците без такива.
- Акцент в инвестиционната програма е програмата за зонирание на водопроводната мрежа за подобряване налягането за зоните с.Г.Озирово ,с.Г.Б.Речка, с.Д.Б.Речка ,с.Д.Озирово ,с.Спанчевци,с.Черкаски с.Стояново и гр. Вършец .

Средносрочни мерки:

- Стартиране на годишна реконструкция на 1% от водопроводите на цялата разпределителна мрежа за град, Вършец с цел постигане на устойчиво развитие на водоснабдителната мрежа;
- Въвеждане на активен мониторинг на течовете и управление на налягането;

Дългосрочни мерки:

- Годишна реконструкция на 2% от водоснабдителната мрежа за ВС Монтана и гр. Вършец;
- За останалите селища в общината под 2000ЕЖ и над 50ж. се предвижда поетапно реконструиране и подмяна на водопроводните мрежи в селата в зависимост от възможностите за финансиране до края на разглеждания период.

6.1.2.Прогноза за водните количества

За община Вършец се предвиждат нови урбанизирани територии

За справка за водните количества във връзка с реалистичния и песимистичен варианти са използвани водни количества, предоставени от експлоатационното предприятие за подадена и реално потребена вода през 2019г.

Таблица 1

община Вършец	2019 г. брой жители	Песимистичен вариант			Реалистичен вариант		
		брой жители 2035	Доставена вода 2019г куб./г.	Полезно потребена вода от население и промишл. куб./г	брой жители 2035 г.	Доставена вода 2019г.	Полезно потребена вода от население и промишл. куб./г
Общо за общината	6901	5800	978 455	295 280	6310	978 455	295 280

По населени места в реалистичен вариант.

община Вършец	2019 г. брой жители	Реалистичен вариант				
		брой жители 2025 г.	Брой жители 2025 г.	брой жители 2035 г.	Доставена вода 2019г.	Полезно потребена вода от население и промишл. куб./г
Гр.Вършец	5444	5340	5250	5120	221 486	576 730
с.Горна Бела речка	53	50	45	30	2 993	8 105
с.Горно Озирово	204	195	180	170	12 203	17 150
с.Долна Бела речка	83	70	60	50	5 069	13 415
с.Долно Озирово	348	330	320	300	13 706	89 304
с.Драганица	182	170	160	150	8 003	112 687
ман.Клисурски манастир	10	10	10	10	1 063	1 071
с.Спанчевци	334	325	315	300	17 531	53 860
с.Стойново	51	45	35	20	4 254	8 896
с.Черкаски	192	180	170	160	8 497	96 468

От таблицата става ясно, че подадените водни количества са повече от реално използваната вода. Имайки предвид демографската прогноза за намаляване на населението подадените водни количества задоволяват потреблението.

При реализиране предвидените в ОУП територии, ако се налага в някои населени места,ще се направи анализ за необходимостта от нови водни количества и начина им за реализация.

Водата за пожарни нужди за населените места в общината не се променят.

Съгласно Наредба № Из-1971 от 29.10.2009 г. за строително-технически правила и норми за осигуряване на безопасност при пожар,Чл. 171.таблица 15 за селата осигуреното водно количество е 5л/с при брой на едновременно действащите пожари 1бр.За гр. Вършец е 10л/с при брой на едновременно действащите пожари 1бр.

В програмиите на общината е заложено проектиране и изграждане на микроязовир за събиране на високите пролетни води с обем 1 000 000 куб.м., 2006-2009 г.

6.2. Канализация

1. В град Вършец са изградени ПСОВ и довеждащ колектор по Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013 г.“, които са пуснати в експлоатация през 2013 г., като е предвидено в нея да се пречистват само отпадъчните води от смесената канализационна система на гр. Вършец. От Басейнова дирекция Дунавски район с център гр.Плевен е издадено разрешително за заустване № 131401168/9.3.2011 г.изменено с решене № 1064/15.05.2013 г., Решение № 2063/29.3.2017 г., Решение № 2308/27.11.2017 г и Решение № 00021/23.04.2018 г , Решение № 3171/01.02.2021 г. за изменение на разрешително за ползване на воден обет за заустване на отпадъчни Води в повърхностни води № 13140168/09.03.2011 г. с краен срок на действие 28.03.2023г. за

р.Раковица /поречие Огоста/, която в участъка на заустването е определена като чувствителна зона и категоризирана като приемник II категория. Понастоящем станцията е с капацитет 10 000 е.ж. (БПК5=600 кг/ден). Прогнозата в регионалния план за период 2014/2038г. е 6 121еж.

6.3.1.МЕРКИ

Краткосрочни програми

- Рехабилитация на съществуващата канализационна мрежа и доизграждане на такава
- Канализационна мрежа на гр. Вършец и кв. Заножене и реконструкция на съпътстваща водопроводна мрежа, гр. Вършец, общ. Вършец" - Първи етап: - "Канализационна мрежа на кв. Заножене и реконструкция на съпътстваща водопроводна мрежа гр. Вършец, кв. Заножене, общ. Вършец" – текущо в момента
- Основен проблем за гр. Вършец е канализационната мрежа в кв. “Заножене”, където тя е изградена на 35%, и е наложително реализирането на проект за доизграждане и реконструкция на канализацията и водоснабдяването на най-големия квартал на гр. Вършец, където се предвижда изграждането на нови туристически комплекси.

Средносрочни и дългосрочни до 2035г. Програми според РГП

- Изграждане на канализационната система на град Вършец - Доизграждане на канализационна мрежа на град Вършец;
- Изграждане на канализационната система на град Вършец - "Реконструкция и рехабилитация на съществуващата канализационна мрежа на град Вършец" · Рехабилитация на 2.8 км от канализационната мрежа; · Реконструкция на 19.6 км от канализационната мрежа;
- "Изграждане на канализационната система на град Вършец - Доизграждане на канализационна мрежа на град Вършец" Изграждане на 13.0 км канализационна мрежа.

6.3.2.Прогнози относно ЕЖ за ПСОВ Вършец съгласно РГП

ПСОВ Вършец Еквивалентни жители домакинства и обслужване ПСОВ	от	Реалистичен вариант			Капацитет ПСОВ ЕЖ
		брой ЕЖ 2020 г.	брой ЕЖ 2028 г.	брой ЕЖ 2038 г.	
Гр.Вършец		5944	5387	4785	10000ЕЖ

Очаквания брой ЕЖ за новите територии ще бъде определен на база вида от производства за разглеждания времеви хоризонти брой жители при осъществяване на предвижданията в ОУП. При по нататъшното развитие на града ще се прецизират

реалните стойности на ЕЖ .Но капацитета далеч надхвърля реалния брой ЕЖ и няма да е необходимо разширение.

В непосредствена близост до ПСОВ-гр.Вършец няма населени места, чиито отпадъчни води би било икономически изгодно да се пречистват в станцията. Местната топография и вече съществуващите канализационни мрежи са фактори, които влияят върху избора на екологично и икономически най-удачното решение за частична или цялостна модернизация или разширение на канализационните мрежи. Рехабилитацията на съществуващата мрежа обаче обикновено следва принципа на смесено събиране на отпадъчните води и включва подмяна на старите тръби с нови водоустойчиви тръби с различен капацитет.

6.3.3.Населени места между 50ж и 2000 ЕЖ

Във връзка с предвижданията на ОУП за нови устройствени зони в малките населени места и реализирането им се предвижда

- За населените места, за които има данни от общината, че има частично изградена канализационна мрежа за-с. Спанчевци и с. Горно Озирова е редно в **краткосрочен план** да се реконструират канализациите и предвидят локални пречиствателни съоръжения без да се разширява канализацията.
- За с.Черкаски , с. Долно Озирова и с. Драганица, при условие че се изпълнят предвижданията на ОУП и разрастване на териториите също е предвидено локално пречиствателно съоръжение .
- За останалите населени места поради намаляване прираста на населението и малкия брой жители е необходимо да се предвидят децентрализирани системи за отвеждане и пречистване на отпадъчни води след техникоикономически анализи за избор на системи в следващите етапи на проектиране.

Селата попадат в Агломерация под 2000ЕЖ съгласно Директивите.

Сроковете за изграждане на канализационни мрежи и за осигуряване на необходимото пречистване за страната са заложи в Договора за присъединяване на България към Европейския съюз от 2005 г. Хронологично определените крайни дати са следните:

За агломерации с над 10 000 ЕЖ - до 31.12.2010 г.

За агломерации между 2 000 и 10 000 ЕЖ - до 31.12.2014 г.

За агломерации с по-малко от 2 000 ЕЖ - няма срок

Необходимостта от изграждане на ЛПСОВ при разрастване на териториите се налага за намаляване на биогенното замърсяване от отпадъчни води зауствани в повърхностните водни тела. Към битовите отпадъчни води трябва да се прибавят и отпадъчните количества от потребители от секторите на селското стопанство, промишлеността и услугите след като са ясни вида на производствата.

На схемата са показани ориентировъчно местата на ЛПСОВ, като в следващи фази на проектиране те ще бъдат точно прецизирани.

6.3.4.Изисквания

Съгласно чл.87 от ЗУТ до изграждане на канализационната мрежа и пречиствателните съоръжения, отпадъчните води да се заустват в индивидуални съоръжения за отвеждане и пречистване на водите (водоплътни изгребни ями), които отговарят на техническите и санитарно-хигиенните изисквания.

Финансирането може да се осъществи от Програмата за развитие на селските райони подкрепяща дейности за изграждане, реконструкция и рехабилитация на водоснабдителни системи и съоръжения само в агломерации с под 2 000 е.ж от селските райони, както и дейности за доизграждане, без ново строителство на канализационна мрежа в агломерации с под 2000 е.ж. в селските райони при условие, че има осигурено пречистване на отпадни води и за изграждане на ПСОВ .

В съответствие с регионалните генерални планове за ВиК и с оглед принос за изпълнение на целите на Стратегията за развитие и управление на водоснабдяването и канализацията в Република България за периода 2014-2023 г. се подкрепят дейности, свързани със събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчните води, като средствата са насочени към агломерации с под 2 000 е.ж. в селските райони.

При разработване на последващите подробни устройствени планове на населените места и селищните образувания да се предвиди изграждане / доизграждане на канализационната мрежа като разделна, с оглед осигуряване на възможност за събиране и отвеждане на отпадъчните води до локални пречиствателни съоръжения в по-далечна перспектива.

Да се осигурят защитни зони за помпени станции и за пречиствателни станции за отпадъчни води съгласно наредба № РД-02-20-8 от 17 май 2013 г. за проектиране, изграждане и експлоатация на канализационни системи.

7. Прогноза за електроснабдяване

Съществуващата електроснабдителна мрежа в Община Вършец е в добро състояние в по-голямата си част. Аварии по електропроводните линии 20kV основно се дължат на остаряла изолация.

Общият устройствен план на Община Вършец се разработва за прогнозен период 15-20 години. Предвид новопроектираните устройствени територии и резервиране на текущото потребление на жителите на общината се налага да се проектира нова подстанция 110kV/20kV. Досега електрозахранването на община Вършец се осъществява посредством ВЕЛ и КЕЛ собственост на "ЧЕЗ Разпределение България" АД.

Проектантският екип предлага да се предвиди изграждането на подстанция 110kV/20kV, която да бъде захранвана от електропровод 110 kV. Тази подстанция ще позволи обезпечаването на новопредвидените терени за ски писта, атракционен парк и голф игрище, както и резервно захранване на гр. Вършец при необходимост.

Въздушните електропроводи 20kV създават ограничения със сервитутите си в урегулираните територии и подлежат на постепенно кабелиране.

Захранването на новопредвидените устройствени терени ще се осъществи посредством кабелна електрическа линия 20kV.

Има предвидени трасета със сервитути на електропроводните линии съобразени с Наредба 16/2004г. за сервитути на енергийните обекти.

Община Вършец е една от малкото в област Монтана общини, където не са изградени ВЕИ (включени в електроенергийната система) и не са заявени такива за предстоящо изграждане.

Проектантският екип предлага изграждането на 2 нови ВЕЦ по поречието на р.Ботуня в землището на с.Стояново.

8. Прогноза за електронни съобщения (телекомуникации)

Община Вършец разполага със сравнително добре развита телекомуникационна инфраструктура. Междуселищни и международни връзки могат да се осъществяват по телефон, факс и чрез Интернет. Общината има добро покритие на мрежата на мобилните оператори „А1 България“ ЕАД, „Цетин България“ ЕАД и БТК ЕАД (Vivacom), така че постепенно отпадат и проблемите с телефонизацията на зоните, където липсва техническа възможност за осигуряване на стационарни телефонни съобщения.

На територията на община Вършец само две населени места имат линейна инфраструктура и достъп до интернет. Едното кабелно трасе е собственост на „БТК“ ЕАД, а другото на НетСърф.

„БТК“ ЕАД имат 3 приемо-предавателни станции разположение в с. Черкаски, гр. Вършец и с. Долно Озирова.

Към момента „А1 България“ ЕАД, няма изградена линейна инфраструктура на територията на общината, но има инвестиционно намерение за изграждане на обект от наземна мобилна мрежа в поземлен имот с ид. 12961.403.108 в гр. Вършец

„Цетин България“ ЕАД не разполага с подземна съобщителна инфраструктура на територията на Община Вършец. Разполага с 2 базови станции в гр. Вършец и предвижда изграждането на трета базова станция в с. Спанчевци.

Предвид инвестиционните намерения на Телекомуникационните дружества, които са съсредоточени основно в по-големите населени места в общината, проектантският екип предлага възможност за изграждане на още една проектна базова станция, на границите на селата с.Долна Бела речка, с.Горна Бела речка и с.Горно Озирова.

9. Прогноза за газоснабдяване

На територията на Община Вършец няма заявени бъдещи инвестиционни намерения за изграждане на преносен газопровод, както от „Булгартрансгаз“ ЕАД, така и от инвеститор, който да кандидатства за лицензия за разпределение на природен газ.

Разпределителна мрежа може да бъде изградена в гр. Вършец, която да бъде захранена от станция за декомпресиране на природен газ. Местоположението на станцията е избрано, така че да се спазят отстоянията от жилищни сгради и да се използва терен общинска собственост. От станцията ще се изгради газо-разпределителна мрежа, която да достигне до консуматорите в града. Мрежата ще се изгради с полиетиленови тръби висока плътност с максимално работно налягане 4 bar. До всеки консуматор ще се монтира съоръжение за понижаване на налягането и измерване на количеството природен газ.

В по-малките населени места газификацията ще се осъществява за отделни обекти с транспортируеми батерии от бутилки с компресиран природен газ.

Ограниченията, които налагат сервитутите на разпределителните газопроводи и съоръженията към тях, както и размерите им, са регламентирани в „Наредба №16 от 09 юни 2004 г. за сервитутите на енергийните обекти“. Сервитутът на полиетиленови разпределителни газопроводи в урбанизирана територия е по 0,4м от двете страни, което при максимален диаметър $\phi 200$ ограничава полоса от 1 метър.

В урбанизираните територии сервитутите на инженерните проводни се припокриват и се упражняват съгласувано.

10. Превенция на предвидими природни бедствия

Основните рискове за населението и урбанистичните единици описани в Общински план за защита при бедствия в община Вършец от 2019г. са свързани с:

- Сеизмична опасност - земетресения;
- Наводнения предизвикани от разливи на реки, повреди в язовирни съоръжения;
- Радиационна авария;
- Производствени аварии.
- Свлачища
- Пожари;

Други значими рискове за населението и селищните територии по експертна оценка са отнесени към:

- Замърсявания на почви и води;

10.1 Сеизмична опасност – земетресения

Територията на община Вършец съгласно сеизмичното райониране на Р.България от 2007–2012 г. попада в район с максимален интензитет на сеизмичните процеси от VII степен по скалата на Медведев-Шпонхоер–Карник, с коефициент на земетръс $K_s=0,10$, с максимално референтно ускорение на земната основа $q=0,07/95$ годишен период на

повтаряемост и $q=0,11/475$ годишен период на повтаряемост -2015г. - Национално приложение EN-1998-1.

Очакват се незначителни разрушения на сградния фонд като по-големи щети са възможни при по-стари и несъобразени с антисейзични изисквания сгради. При панелни и тухлени сгради се очакват повреди под формата на пукнатини в мазилката с откъсване на малки късове от нея, пукнатини в стени, комини и срутване на части от тях. При сгради от каменна и кирпичена зидария се очакват по-големи повреди като пропуквания в стените, срутване на комините. Възможен е незначителен брой човешки жертви, затрупани хора. Възможно е част от промишлените сгради да останат без ел. захранване. Възможни са нарушения в пътни съоръжения (мостове).

Според степента на проявление на земетресението, бедствието може да бъде класифицирано по следния начин:

Степен	Описание	Ефект върху хората	Ефект върху сградите	Геологически ефект
I	Микро земетресения	Не се усещат	—	—
II	Много леки	Усещат се случайно	—	—
III	Леки	Усещат се от чувствителни хора	—	—
IV	Умерени	Усещат се в затворено помещение	Прозорците вибрират	—
V	Сравнително силни	Усещат се на открито	Мазилката се напуква; леките мебели се местят; висящите предмети се клатят	—
VI	Силни	Предизвикват страх	Повреди по комините и зидарията	Изолирани пукнатини
VII	Много силни	Хората напускат жилищата си	Комините падат; сериозни повреди по леките постройки	Изолирани свличания
VIII	Разрушителни	Паника	Срутвания на леките постройки; повреди по напоителните канали	Промени в дебита на минералните извори; срутвания на камъни
IX	Унищожителни	Обща паника	Сериозни повреди на нестандартните постройки; прекъсване на подземните водопроводи	Пукнатини; пясъчни измятия; големи свличания
X	Опустошителни	Повсеместна паника	Разрушения на тухлените постройки	Изкривявания на жп линиите; срутвания по речните брегове; формиране на нови езера

Степен	Описание	Ефект върху хората	Ефект върху сградите	Геологически ефект
XI	Катастрофални	—	Малко постройки остават частично здрави	Широкоразпространени дислокации; цунами
XII	Тотални	—	Наземните и подземни постройки са напълно разрушени	Геологически размествания: цунами

Мерки за предотвратяване и действия при възникване.

Действащите нормативни актове в Република България задължават всички инвестиционни проекти да имат конструктивна част с изчисления основани на сеизмичната активност и въведените Евро-кодове. По тази причина не се налага правилата и нормите към ОУП да предвиждат специални мерки към плановете от по нисък клас.

При възникване на земетресение да се спазват актуалните плановете за действие от Общински план за защита при бедствия.

Аварийната готовност на органите и силите на действие при земетресение и на населението се поддържат чрез:

1. Изграждане и поддържане в готовност на надеждна система за бързо и своевременно оповестяване на населението от застрашените райони с цел свеждане до минимум загубите на хора и материални средства.
2. Поддържане в постоянна готовност на професионални формирования /Сектор „Специализирани оперативни дейности“ /СОД/ РД ПБЗН гр.Монтана / за провеждане на аварийно-спасителни дейности.
3. Разработване и усвояване от органите за управление и населението на Планове за действие при земетресение.
4. Познаване до съвършенство и изпълнение с чувство на отговорност функционалните задължения за оповестяване от дежурните длъжностни лица.

10.2 Радиационна авария

В обхвата на ОУП на община Вършец не съществуват предприятия с риск за радиоактивно замърсяване вследствие авария или трансграничен пренос на радиоактивни вещества.

Източника на този вид аварии е извън общината и планът не може да предвиди превантивни мерки за ограничаване на последствията.

Всички превантивни мерки при този вид авария са административни и организационни.

При възникване на радиационна авария да се спазват актуалните планове за действие от Общински план за действие при радиационна авария на територията на община Вършец.

1. Създаване на стабилна система за контрол на радиационната обстановка, оповестяване и управление на населението, силите и средствата след авария в АЕЦ „Козлодуй“ с широко използване на средства за автоматизация.
2. Създаване на групировки от сили в ЗНЗМ и на територията на областта.
3. Осигуряване на населението със средства за защита, препарати за йодна профилактика и осигуряване жизнената дейност при аварийна обстановка.
4. Внедряване на методика за подготовка на населението с цел придобиване на навици и практически действия в условията на радиоактивно замърсяване на територията.
5. Обучение на населението за поведение и действие в условията на повишена радиация.
6. Организиране контрол на въздуха, водата, хранителните продукти, фуража и други обекти от околната среда на територията на общината.
7. Създаване условия за бързо привеждане на общината в условия на повишена радиация.

10.3 Наличие на опасни обекти, производствени аварии

На територията на община Вършец не съществуват предприятия със съоръжения, предопределящи възможността от рискове от средни и големи аварии попадащи в обхвата на глава 7, раздел I на ЗООС.

10.4 Опасни хидроложки явления

Основният извод, който е направен от Географския институт на БАН, е че повечето райони в България са застрашени от наводнения. Най-опасните месеци от годината са май, юни и юли за северната и централна част от страната и октомври, ноември, декември и януари за най-южните райони.

Наводнения могат да възникнат по поречието на реките в резултат на обилни валежи или снеготопене, при аварийно изпускане на язовирите или преливане от тях на значителни водни количества, при аварии на хидротехнически съоръжения – разрушаване на язовирни стени, защитни диги или напоителни канали.

През територията на община Вършец преминават водите на р. Ботуня и притоците ѝ р. Раковица, р. Тадровица, р. Просенешка бара, р. Заноженска бара, р. Щолдирица, р. Старата река и р. Черна река, водите на които отводняват котловината на общината. Някои от тях се използват за напояване на прилежащите обработваеми земи.

яз. Радова бара - изграден в землището на с.Драганица община Вършец м. Петльов дол. Стена от земно насипен тип, височина на стената 15м., дължина на стената 168м. максимален воден обем 475 хил.куб.м. най-висока кота на короната 102, разлика в корона преливник 2,00м. диаметър на диаметъра на основния изпускател ϕ 0,40, изпускане през основния изпускател 48 л/сек.Заливан площ 91 кв.км. , в който попадат 7 населени места и 900 души население. Техническо състояние добро.

При обилни, продължителни снеговалежи и при интензивно топене на снеговете, могат да настъпят наводнения по поречието на река Ботуня и други по-малки реки протичащи през територията на общината. Наводненията могат да бъдат предизвикани и в резултат на преливане на водите през стените на язовирите и разрушаване на същата.

Най-тежка обстановка ще се създаде при максимално завиряване на язовир „Радова бара“ и разрушаване на стената му. В заливаната зона попада с.Черкаски предимно къщите в ниската част по поречието на река „Шуговица“. При разрушаване на стената на язовир „Топилките“ временно ще бъде нарушена комуникацията Вършец – Берковица път III-812.

На територията на общината има изградена малка ВЕЦ "Ботуня". Централата с нейните съоръжения е разположена на територията на община Вършец там е разположено съоръженията и самото вода хващане, а на територията на община Криводол е разположена елетро централата. На практика обаче, евентуалните последствия от възникнали бедствия и аварии могат да повлияят на община Криводол.

Наводненията са най-характерни за поречието на р.Ботуня (след гр.Вършец), р.Черна (между селата Долно и Горно Озирова и в самото село Долно Озирова) и сухите дерета с голям водозбор. Наводнения могат да възникнат и при преливане на вода или частично или пълно разрушаване на големите и малки язовири и водохранилища. С най-разрушителни последствия ще се окажат селата попадащи в заливаната зона на язовир "Радова бара" намиращ се в землището на с.Драганица. В заливаната зона попадат с. Черкаски, с. Сумер, с. Пърличево, с. Трифоново и в по-малка степен с. Крапчене, с. Николово и с. Белотиници, както и пътят между Сопово и Ягодово, и път Сопово – Сумер. Водните маси ще бъдат проведени основно по коритото на р. Шуговица. В заливаната зона на язовир "Топилките" намиращ се в землището на с.Спанчевци местността "Минкови бани" попада път III-812 Берковица-Вършец и с.Стояново и малка част от с. Главаци по-ниски части на селата до реката.

При разрушаване стената на язовир "Радова бара"попадат 7 населени места, като най-засегнато ще бъде село Черкаски, основно къщите и стопанските постройки в ниската част около коритото на р.Шуговица. Заливаната зона е с площ от 91 кв.км. Заstraшеното население в цялата заливана зона 900 души. При аварии с язовир "Топилките" най-заstraшено е с.Стояново, като водните маси ще се проведат по коритото на р.Раковица р.Стара река и р.Ботуня, ще бъдат наводнени къщи и стопански постройки в ниската част на с.Стояново и около коритото на р.Ботуня, заstraшено население около 60 човека а заливаната зона 4 кв.км.

План за управление на риска от наводнения (ПУРН) 2016 – 2021 г. в Дунавски район за Басейново управление

В края на 2016 г. е завършен и приет с Решение №1104/29.12.2016г. на Министерски съвет План за управление на риска от наводнения (ПУРН) в Дунавски район за Басейново управление (БДДР) 2016 – 2021 г., разработен в съответствие с изискванията на Директивата за наводненията и Закона за водите. Въз основа на анализ на наличната и на допълнително събрана информация за наводнения е извършена предварителна оценка на риска от наводнения.

След оценка на последиците и степенуване на риска, са определени райони със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН). При сценарии с различна вероятност от настъпване за идентифицираните РЗПРН са изготвени Карти на заплахата от наводнения, показващи обхвата на залетите територии, и Карти на риска от наводнения със засегнатите обекти, инфраструктура и вида на засегнатите територии. Според ПУРН 2016 – 2021 г. **на територията на община Вършец не попадат РЗПРН.**

Препоръчват се отстранявания на затлачвания на речното корито, където се констатира такива и регулярно почистване на речни участъци и дерета за осигуряване преминаване на висока вълна при поройни валежи.

При възникване на наводнения да се спазват актуалните планове за действие от Общински план за защита при бедствия.

10.5 Опасни физико-геоложки процеси и явления

На територията на община Вършец е регистрирано активно свлачище в гр. Вършец с идентификатор MON12.12961.011, регистрирано през 2003г.

Същото е проявено по неукрепен откос от северозападната страна ул. „Дико Илиев”, в долната част на левия долинен склон на р. Ботуня. Обхваща източните части от кв. 84 /при кръстовището/ и северните имоти на кв. 89 по плана на гр. Вършец. Според приетите класификации в Наредба № 12 от 03.07.2001 за проектиране на геозащитни строежи, сгради и съоръжения в свлачищни райони, издадена от МРРБ, свлачището се отнася към IV, категория „В”.

В резултат на ерозия и изветряне са възможни скални обрушвания по пътища прокарани в участъци със стръмни наклони.

При възникване на свлачища и срутища да се спазват актуалните планове за действие от Общински план за защита при бедствия.

10.6 Пожари

Предвид големите горски площи на територията на общината съществува опасност от горски пожари. Горските територии в община Вършец поопадат в района на управление на ДГС Берковица и са разделени в III ГСУ „Вършец” и IV ГСУ „Озирово”.

Според инвентаризираната площ по класове на пожарна опасност в община Вършец е както следва:

Първи клас/висока/ 519,3ха.

Втори клас/средна/ 3638,1ха.

Трети клас/ниска/ 8679,8ха.

С цел намаляване на опасността и риска от пожари и минимализиране на последствията от настъпването им в действащия Горскостопански план на ДГС Берковица е изработен и План за дейностите по опазване на горските територии от пожари. Всички дейности за защита на горските територии от пожари са планирани в съответствие с чл. 136 от Закона за горите, Наредба №18 от 7.10.2015 г., както и според изискванията на Наредба №8/11.05.2012 г. на МЗХ.

Съществуващите и планираните противопожарни съоръжения и дейности са следните:

- Бариерни прегради
- Лесокултурни прегради
- Минерализовани ивици
- Санитарни ивици
- Пътища за движение на противопожарни автоцистерни
- Подстъпи към водоеми
- Стационарни наблюдателни пунктове – автоматизирани системи или с пожаронаблюдатели
- Табели и билбордове с противопожарно съдържание
- Места за палене на огън
- Противопожарни депа
- Устройване на хеликоптерни площадки
- Маршрути за патрулиране
- Бариери на горските автомобилни пътища
- Други противопожарни съоръжения и дейности

Съгласно чл. 20 от Наредба №8 от 11.05.2012 г. ТП „ДГС Берковица” трябва ежегодно, преди обявяване на пожароопасния сезон, да изготвя план за защита на горските територии от пожари. В него, освен посочените по-горе методи и средства за предотвратяване, наблюдение и борба с пожари в горските територии, да се съдържа описание на конкретните действия, насочени към преодоляване на факторите, създаващи опасност от пожари. През пожароопасния сезон връзката с

противопожарните служби се осъществява чрез денонощни дежурства, давани от служители на ТП „ДГС Берковица”, снабдени с мобилни телефони, МПС и съответния оперативен план. Във всички кметства на населените места в района има стационарни телефонни постове. Мрежата на мобилните оператори е с неравномерно покритие и това трябва да се има предвид при теренно-организационните дейности по гасене на пожари.

На територията на общината могат да възникнат и крупни пожари - в отделни обекти, училища, жилищни и административни сгради, горски и полски масиви и др.

С повишена пожарна опасност са обектите ЕТ „Йови“; НАТЕКС – 3; ЕТ „Пентоп“, бензиностанции и газо-станции, нафтови колонки, складови бази на търговски обекти.

Пожароопасни са и горите, почти през цялата година, а също и масивите със зърнено – житни култури, след узряването им по време на прибирането им. Опасност представляват и сухите треви и ливадите почти целогодишно.

Взривоопасни обекти са : АД „Електростарт“ и „Елснер“ – София складовете за гориво – смазочните материали, обектите работещи с промишлени отровни вещества /амоняк/, както и парно котелни и др.

11. Баланс на територията

Баланс на територията

Наименование на териториалния елемент	Площ на съществуващи елементи		Площ на проектни елементи	
	в ха	в %	в ха	в %
ТЕРИТОРИИ С ОБЩО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ				
1. Жилищни функции	465,1	1,9%	592,8	2,5%
2. Общественообслужващи функции	31,8	0,1%	110,0	0,5%
3. Производствени и складови дейности	61,2	0,3%	175,9	0,7%
4. Рекреационни дейности, курорти и вилни зони	15,8	0,1%	164,8	0,7%
5. Озеленяване, паркове и градини	61,9	0,3%	159,4	0,7%
6. Спорт и атракции	7,7	0,0%	2010,5	8,4%
7. Земеделски територии, в т.ч.:	9999,8	41,7%	8915,0	37,1%
7.1. обработваеми земи - ниви	1962,0	8,2%	1812,1	7,6%
7.2. обработваеми земи - трайни насаждения	702,6	2,9%	559,8	2,3%
7.3. необработваеми земи	115,6	0,5%	100,2	0,4%
7.4. пасища и ливади	7111,4	29,6%	6341,0	26,4%
7.5. дерета, гори и храсти в земеделска земя	108,2	0,5%	102,0	0,4%
8. Горски територии, в т.ч.:	12837,2	53,5%	11365,0	47,4%
8.1. стопански гори	2033,4	8,5%	2008,4	8,4%
8.2. защитни гори	4,5	0,0%	4,5	0,0%
8.3. специални гори	10799,3	45,0%	9322,2	38,8%
9. Водни площи	130,2	0,5%	119,9	0,5%
10. Транспорт и комуникации	384,2	1,6%	381,1	1,6%
11. Техническа инфраструктура	5,8	0,0%	6,2	0,0%
12. ОБЩА ПЛОЩ	24000,7	100,0%	24000,7	100,0%
ЗАЩИТЕНИ И НАРУШЕНИ ТЕРИТОРИИ				
А) За природозащита - защитени територии и защитени зони	33238,8	85,8%	33238,8	85,8%
Б) За опазване на културното наследство	0,0	0,0%	5,7	0,0%
В) С особена териториалноустройствена защита	5450,4	14,1%	5450,4	14,1%
Г) За възстановяване и рекултивация	0,0	0,0%	3,3	0,0%
Д) С активни и потенциални свлачища и срутища	0,04	0,0%	0,04	0,0%
Е) Други нарушени територии	45,0	0,1%	41,7	0,1%
Ж) ОБЩА ПЛОЩ (с отчитане на припокриването)	38734,3	100,0%	38739,9	100,0%

Проектното решение предвижда увеличение на всички видове урбанизирани територии с оглед балансираното развитие на населените места в общината. Увеличението е преди всичко за сметка на земеделски територии. Намалението на горските територии в баланса се дължи основно на предвиждането на ски зона с обширна територия. В рамките на тази зона ще се запазят преобладаващата част от горите, с изключение на местата, където ще се изградят самите ски писти съгласно проучвания в следващи

проектни фази и специализиран ПУП. Намалението на водните площи в баланса се дължи на включването им в границите на населените места , където те попадат в устройствена зона „за озеленяване“, но реално запазват местоположението и площта си.